

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Adrian Crețu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

Cetea Alexandr xxxx, născut la xxx, originar din or. xx, str. xxxx, ap. xxx și domiciliat în orxxx str. xxx, ap. xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 04.12.2017 – 17.05.2018

instanța de apel: 20.11.2018 – 30.01.2019

instanța de recurs ordinar: 30.08.2019 – 12.05.2020

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 mai 2018, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Cetea Alexandr a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(1) Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă penală în mărime de 700 unități convenționale, reieșind din unitatea convențională de 50 lei.

A fost explicat inculpatului Cetea Alexandr dreptul de a achita jumătate din amenda stabilită în termen de 72 ore, din data când sentința va deveni irevocabilă.

A fost admisă integral acțiunea civilă și s-a încasat din contul lui Cetea Alexandr în folosul lui Achindinova Natalia prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei.

2. În sentință, prima instanță a constatat că: inculpatul Cetea Alexandr, în perioada 07-16 noiembrie 2017, având intenția directă de obținere a unui profit material de la cet. Achindinova Natalia, deținând înregistrări video ce țin de viața intimă a acesteia, a amenințat-o cu răspândirea acestor știri defăimătoare despre ea, inclusiv, prin intermediul rețelelor de socializare și fiicei minore, cerând prin șantaj transmiterea sumei de 500 euro, echivalentul a 10127 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către partea vătămată Achindinova Natalia, prin care a solicitat casarea sentinței, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsa mai aspră, menționând că, până la moment inculpatul nu a achitat prejudiciul cauzat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, a fost admis apelul părții vătămate Achindinova Natalia.

A fost casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri conform modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Cetea Alexandr, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (1) Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul pedepsei urmând a fi calculat din data reținerii, cu includerea în acest termen a perioadei aflării în detenție de la 16 noiembrie 2017 până la 14 decembrie 2017.

A fost menținută sentința în partea care se referă la acțiunea civilă.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, instanța de fond la pronunțarea sentinței corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a constatat că Cetea Alexandr a comis infracțiunea prevăzută de art. 189 alin. (1) Codul penal, după semnele: șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, rudele sau apropiații

acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului.

Instanța de apel la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Cetea Alexandr, a ținut cont de prevederile art.art.7,61,75 Codul penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

Instanța de apel a menționat că pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal. Individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale. Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Instanța de apel a notat că, pedeapsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, persoana să fie silită să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii. Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă

prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Instanța de apel a constatat că, prima instanță a ținut cont de faptul că, inculpatul a recunoscut vina în cele comise, însă nu o considerat ca circumstanță atenuantă, deoarece circumstanței respective i s-ar acorda o dublă valență juridică. Recunoașterea vinovăției a fost ca condiție la aplicarea prevederilor art.364¹ Codul penal, respectiv fiindu-i redusă 1/3 din pedeapsa cu închisoare aplicată inculpatului, potrivit căruia inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

La caz, prima instanță a constatat lipsa circumstanțelor agravante stabilite de art. 77 din Codul penal.

Instanța de apel a considerat necesar de a reține în calitate de circumstanță agravantă – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnat pentru infracțiune similară.

Faptul comiterii unei infracțiuni similare a fost probat prin sentința Judecătorei Bălți nr.1-58/12 din 17 februarie 2012.

Instanța de apel a notat că, un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei, îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate, atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea inculpatului. Din materialele cauzei rezultă că infracțiunea comisă de inculpat se califică, conform art. 16 alin. (2) din Codul penal, ca infracțiune mai puțin gravă. Astfel, prima instanță incorect și neîntemeiat i-a aplicat inculpatului, o pedeapsă prea blândă sub formă de amendă în mărime de la 700 unități convenționale.

Instanța de apel a menționat că, ținând cont de circumstanțele comiterii infracțiunii, personalitatea inculpatului, care la evidența medicului psihiatru nu se află, nu este angajat în câmpul muncii, este anterior judecat, antecedentele penale nefiind stinse, a comis repetat infracțiuni contra patrimoniului, astfel nu se află pe calea corijării și dorinței de a se reintegra în societate, fiind persoană predispusă spre comiterea de noi infracțiuni, nu a conștientizat gravitatea celor comise, de lipsa circumstanțelor atenuate și de existența circumstanțelor agravante, instanța de judecată consideră că scopul pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii noii infracțiuni, poate fi realizat cu izolarea inculpatului de societate,

cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoarea pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar semiînchis, apreciind pedeapsa aplicată ca una echitabilă și proporțională faptei prejudiciabile comise de către inculpat.

Cu referire la prevederile art. 90 Cod penal, instanța de apel a notat că o condiție obligatorie (și unicul temei) pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei rezidă în faptul că nu ar fi rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare stabilită. Aceasta ar însemna că, în rezultatul cercetării cauzei și calităților individuale ale inculpatului s-a format convingerea fermă în posibilitatea atingerii scopurilor pedepsei penale fără izolarea de societate, dar în condițiile unui control profilactic al comportamentului persoanei respective într-o anumită perioadă de timp. Astfel, instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj sau un drept acordat de lege persoanelor vinovate, dar trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Pentru dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța trebuie să examineze dacă prin suspendarea condiționată, în cazul dat, va fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei stipulate în art.61 Codul penal.

În motivarea deciziei colegiul penal al Curții de Apel a mai menționat că, instanța de fond ca circumstanță agravantă a reținut corect faptul că ultimul a comis infracțiunea respectivă fiind în stare de ebrietate, fapt care amplifică urmările prejudiciabile suportate de partea vătămată. De asemenea, infracțiunea respectivă a tentat asupra integrității persoanei, în acest sens survenind consecințe ireversibile și anume partea vătămată a pierdut vederea cu un ochi. Totodată, ținând cont de specificul infracțiunii comise, este foarte importantă și poziția părții vătămate cu privire la săvârșirea infracțiunii respective și anume că partea vătămată a pledat ca în privința inculpatului să fie aplicată o pedeapsă cu executarea reală. De asemenea părții vătămate nu i-a fost restituit prejudiciul material. Existența unor asemenea urmări prejudiciabile și dispunerea suspendării condiționate pentru comiterea unei astfel de infracțiune implică, de regulă, imposibilitatea restabilirii echității sociale ca scop al pedepsei prevăzute de art.61 Codul penal.

Instanța de apel a analizat faptul dacă prin suspendarea condiționată a executării vor putea fi realizate scopurile pedepsei, îndeosebi scopul de prevenire a comiterii infracțiunilor de către inculpat menționând că, inculpatul a mai comis anterior o infracțiune similară, executând pedeapsa cu

închisoare. Peste o perioadă de aproximativ de 7 luni de la executarea pedepsei cu închisoare de 6 ani (data eliberării din penitenciar - 01.03.2017, inculpatul a mai comis o infracțiune similară. Deci, modalitatea sancționării prin închisoare este una ineficientă pentru a asigura realizarea scopului pedepsei de a preveni comiterea infracțiunilor.

Instanța de apel a ținut cont de faptul că inculpatul reprezintă o personalitate cu orientare antisocială stabilă, fapt demonstrat prin circumstanța comiterii, într-un termen relativ scurt, a unei infracțiuni similare. Dacă, cea mai aspră pedeapsă a fost ineficientă pentru realizarea scopului pedepsei, atunci, și mai mult, vor fi ineficiente și pedepsele mai puțin restrictive sau individualizarea unei executări mai puțin restrictive.

Instanța de apel a constatat că în privința inculpatului nu pot fi aplicate prevederile art.90 Codul penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar pedeapsa aplicată inculpatului urmează să fie executată real, stabilind-i-se astfel o individualizare a pedepsei care este legală, întemeiată, proporțională faptei comise și circumstanțelor reale și personale.

5. Decizia motivată a instanței de apel pronunțată la **30 ianuarie 2019**, a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- avocatul Adrian Crețu în numele inculpatului, Cetea Alexandr la **28 martie 2019**, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile **art. 427 pct. 7) Cod de procedură penală**, a solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței Judecătorei Chișinău, (sediul Centru) din 17 mai 2018.

5.1. În motivarea recursului ordinar, avocatul Adrian Crețu în numele inculpatului, Cetea Alexandr a menționat că:

- cererea de apel a fost depusă peste termenul imperativ stabilit de lege, 15 zile din data pronunțării sentinței, iar o cerere din partea părții vătămate privind repunere în termen nu a fost depusă.

- instanța de apel nu urma să examineze fondul apelului, deoarece avocatul inculpatului a invocat tardivitatea cererii de apel.

6. Referință asupra recursului declarat, nu a fost depusă.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată, din considerentele ce urmează.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor

din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Astfel, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel. În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În acest context este relevant de specificat că, la judecarea apelului, în conformitate cu art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Examinând materialele cauzei penale, procedura judecării cauzei în instanța de apel, Colegiul penal lărgit al CSJ constată nerespectarea întocmai a normelor stipulate de legea procesual-penală menționate mai sus.

În speță recurentul în susținerea motivelor recursului a invocat temeiul de casare prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel dacă instanța a admis o cale de atac neprevăzută de lege sau apelul a fost introdus tardiv.

Potrivit art.402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În baza art.403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

La acest capitol Colegiul penal lărgit a stabilit în speță că, sentința contestată a fost pronunțată public la data de 17 mai 2018, apelantei Archindinova Natalia a devenit cunoscut pronunțarea sentinței, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată (f.d.223, vol.I).

Instanța de apel a admis apelul depus de partea vătămată fără a se expune asupra termenului de declarare a apelului, fără careva referințe la acest fapt în motivarea deciziei sale, ne ținând cont de prevederile art.402 alin. (1) Cod de procedură penală astfel, admițând eroarea de drept prevăzută de art.427 alin. (1), pct. 7) din Codul de procedură penală.

De asemenea este de menționat faptul că, în motivarea deciziei sale, Curtea de Apel eronat și inadmisibil s-a referit la circumstanțe, care nu au fost stabilite în cadrul judecării cauzei și nu au tangența la caz.

Astfel, Colegiul penal al Curții de Apel și-a motivat soluția privind individualizarea pedepsei prin existența circumstanțelor agravante, cum a-r fi: - comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, atentarea la integritatea corporală, survenirea consecințelor ireversibile și anume că, partea vătămată și-a pierdut un ochi (*pct.20 al Deciziei*). Aceste circumstanțe au fost catalogate de către instanța de apel ca circumstanțe care nu îndreptățesc stabilirea unei pedepse cu suspendare.

Astfel, motivarea contradictorie și defectuoasă a soluției instanței de apel, atrage după sine casarea integrală a deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, prin substituirea instanței ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Adrian Crețu în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui *Cetea Alexandr xxx*, și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Cetea Alexandr xxxx se eliberează imediat din penitenciar dacă nu execută arest preventiv sau pedeapsa cu închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 29 iunie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena